

FAHÁRMEZŐ

NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
4 óra	3 K.	1 évre	4:50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-ter 1.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felölös szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

FURCSA

teremtések is akadnak Magyarországon. Önmagukat lopják meg. A nagy napok kislelkű embereké ezek, akik ijedős kapcsolódásból fejvesztettségéből, vagy tudatlanságból önmaguknak lettek tolvajai, orgazdái és uszói. A fukar, zsigori pénzlejtők ezek, akik ahelyett, hogy hasznos befektetésekre fordítanák, gyümölcsöztetnék fölösleges pénzüket, önmaguknak adják kölcsön, persze így aztán nem kapnak egy fillér kamatot sem.

Felhalmozzák és eldugják a pénzt. Rajta ülnek és ki nem adják. Elvonják a forgalomból. Még pedig nemcsak az arany-pénzt, hanem az ezüstöt, nikkelt, bronzot és kisebb papírpénzt is. Országszerte temérdekben tűzhetik most ezt a balgaságot, mert hovatovább érezhető lesz különösen az apróbbfajta pénzhiánya, rengeteg kárára, időpocséklására és bosszuságára az ország lakosságának.

Még érthető volna, ha az ilyen rejtőzések azért lapátolták volna garmadába össze a mindenfajta pénzeműt, mert a háborus veszedelem miatt minden percben várhatnák a jelszót: hogy menekülni kell. De hát ma már az utolsó tanjai bojtárgyerekek is tudják, hogy muszázt, rácot a maga földjén verjük, kergatjuk, azok közül ugyan nem jön az országba egy lélek se másképp csak fogolyként. Miért hát ezt a káros szokás, mely nem használ senkinek, mindenkinek árt?

Ugy kell lenni, hogy csak a tudatlanság, tapaszlatatlanság, a célszerű pénzkezelésben járatlanság szüli ezeket az öntolva-jokat, akik jelentős kamatot vagy másnemű hasznót lopnak el saját maguktól azzal, hogy oktatlanul holt tőkét csinálnak a pénzükből.

Eppen ezért nagyon helyénvaló a kormányban az a rendelkezés, melyben az elharapózott baj megszüntetését vagy legalább csökkentését óhajtja dűlőre vinni olyanformán, hogy felkér minden értelmet, erkölcsös polgárt: magyarázzák időnként mentül gyakrabban meg, különösen a most elég dus jóvedelemhez jutott mezőgazdasággal foglalkozó néposztályoknak, meg aztán a hadbavonultak családtagjainak, hogy mennyire káros a pénznek rejtekhelyeken való dugdozása.

Legbiztosabb helye a pénznek a takarékpénztár, szövetkezetek, postatakarék. Onnét nem lopja el senki. Így kamatoztatlanul, hevertetve azonban idegen tolvaj nélkül is maga a tulajdonos lopja meg önmagát.

Háború.

Szerbia összeomlása.

Szerbia déli határán a bolgárok változatlanul előrenyomultak Monasztr és Prilep felé. A lakosság számos helyen Görögországba menekült át, annyira félnék a menekülő szerb hadsereg gyújtogatásaitól. A megvert szerb ezredek ugyanis mindenütt Macedóniában a macedón bolgár lakosságnak állnak boszút és a polgári lakosság azért menekül számos helyen Görögországba. Erejének utolsó javát is a bolgárok ellen akarja fordítani a szerb sereg.

A franciák és az angolok igyekeznek ugyan Bulgária partvidékét az Égei tenger mellett, az oroszok a Fekete tenger mellett blokirózni, de ez nem fog sikerülni épen oly kevésbé, mint ahogyan a Szalonikiben partraszállított entente-csapatok a harctérre érkezve nem bizonyultak ellentálló képesnek.

A világháború egyéb hírei.

A hadszíntereken nevezetesebb újság nincsen. A nyugati hadszíntéren az offenzíva elalanylult, az orosz hadszíntéren pedig a győzhetetlen szövetségesegek az oroszok minden támadó kísérleteit visszaverik. A Dardanellák előtti offenzíva, noha az entente azt nagy garral hirdette, nem kezdődött meg újra.

Újabb események délen.

Kragujevac vidékén és Jagodinánál megtörték a szerbek ellenállását. Az ellenség visszavult.

Német csapatok bevonultak Jagodinába.

A bolgárok egy hadoszlopa Boljevacig nyomul elő, Zajecsártól délnyugatra. Egy másik elfoglalta a Nistól északkeletre fekvő Lipnica hegyet.

Az orosz harctér.

Az ellenség folytatta a Strypa harcra ellen intézett támadásait. Ezen a szakaszon 3000 orosz esett fogságba.

A Cartorijszktól nyugatra, tegnapielőt napok harcokban egy mindkét hadsereg csapataiból összeállított hadtest összesen öt orosz tisztet és 1117 főnyi legénységet fogott el és 11 gépfegyvert zsákmányolt.

Az olasz harctér.

Az olaszoknak a görzi hídfő és a szomszédos szakaszok elleni támadásai még tartanak. Tegnapi leghevesebb rohamukat Zagora, a Podgora magaslatok és a Monte Saint Michele ellen irányították. Az ellenséget újra mindenütt visszavertük.

Lássunk közelebbről.

II.

A fehérvári közönséget a fehérvári termelők részéről talán legjobban a tejtermelés érdekli. E miatt van a legtöbb panasz s itt vádolják a termelőket arról, hogy illetéktelenül túlságosan haszonra tesznek szert s a fogyasztókat igazságtalanul megzsarolják.

Azt hiszem, hogy itt is legilletékesebben a számok beszélnek. Mindenki könnyen ellenőrizheti, illetőleg megkérdéshet termelő gazdát vagy elméleti tudóst, aki az adatoknak helyességét megállapíthatja.

Magam is termelő vagyok ugyan, azonban a kezdet kezdetén, se sok, se bőven tejelő marhámba kerül, s ha az én számaimat beállítanám, — amelyek szerint nekem a tej literje közel egy koronába kerül, — egyszerűen kinevetnének. Azért ismét a tegnapi példát veszem, akinek adatait a következők:

Van 3 tehene, 3 borjúja és 2 lova. Ezek számára termel 8 réten (1 réte körülbelül 2000 □-öt) szénát; egy holdon sűrű kukoricát, amely körülbelül 60 kocsi alá ad; két holdon 60 kocsis zöld lóheret, s másfél holdon 400 kor. ára répat.

Egy tehén megesszik naponta:

15 kgr. répat	30 fill.
5 " szénát	40 "
2 " erőtakarmányt (korpa, vörösliszt)	60 "
3 " polyvát	18 "
3 kéve kukoricaszárt	30 "
	178 "

Ezért ad átlag 6 liter tej naponta. Vagyis egy liter tej 30 fillérbe kerül. Ha békés időben olcsóbb lesz az erőtakarmány, a szénakaszálás, gyűjtés stb., az üzemi költség is leszáll valamelyest. Azonban a tej literje 24 és 30 fill. közt mindig belekerül a gazdának is. Egyébként itt még sok mindenféle nem számítottam. A borjú, míg marháva avanszíroz, körülbelül két esztendőig, csak eszik és kefélteti magát, 5-6 éves korában kerül bele a jó fejős tehén rangosztályába. Addig ingyen eszik, illetőleg a tőkéjét neveli. Nem számítottam a biztosítást vagy ami ezzel szemben áll, az állat esetleges elhiúsulását, nem számítottam a gazda munkáját, hogy mennyire megállapíthatja, hogy a tehenészet tulajdonképpen nem hoz hasznót, illetőleg ha van belőle a gazdának haszna, az nem egyéb, mint hogy a befektetett tőkéje, rizikó s az állata után való munkája fejében kapja a trágyát, amely viszont a földet jókarban tartásához szükséges.

Talán feltűnik némelyeknek,

hogy csak 6 liter tejet számítottam. Ez körülbelül 2000 literes tehénnek felel meg. Általában ilyenek szoktak lenni a tehének s a nagy uradalmakban, a hol a nagytőkének módjában van nagy költségeket belefektetni a legkiválóbb fajok beszerzésére, ott is ritka az olyan tehén, a mely évente 3000 liternél többet produkál.

Egyébiránt most indítottunk mozgalmat, hogy elsőrendű svájci marhákat szerezzünk be az állam segítségével.

Ha pedig valakinek az út szögét a fejébe, hogy egy tehén olyan sokat eszik, ezt a marhatermészettel magyarázom. A marha óriási gyomra meg nem telik, addig a marha kedélybeteg s ha jól nem lakatják, különösen pedig, ha elsőbrendű erőtakarmánnyal, répával stb nem jutnak bele a gráciájába, lesheik a tejet, egyszerűen nem adja le, vagy fölírja a pilit. Ilyen marha a marha!

Levonom a végső következtetést. Rosszul cselekszenek vagy legalább is rosszul számítanak azok, akik a tejtermelést meggazdagodási forrásnak tekintik. Eppen nem! A gazda itt pénzt cserél a befektetett értékért. A maga munkájáért, a melyért nem szokott pénzt fizetnie teljesen számításban hívul hagyja. Amint, hogy a tej használt se szokta a gazda hasznának tekinteni, hanem a gazdaasszony jövedelmének számítja, aki abból fizeti a fűszeresnél, mérsárosnál való kiadásait s a háznői szükségessé apróbb szükségleteket.

Nem jól tesznek tehát azok, akik a tejtermelőket a mostani áralakulások idején zsarolással vádolják. Még rosszbabul tettek azok, akik a termelőket a piacról elriasztották és nagyon sok családot abba a szomorú helyzetbe hoztak, hogy az élelmezés elengedhetetlen kiegészítő részét, a tejet nélkülözni kénytelenek. Sokan a már említett bánásmód miatt eladták a teheneiket s most várnak az újabb megvételével addig, míg a háború lezajlásával elfogadhatóbb áron vásárolhatnak jobb fajmarhákat. Nekik nem kényszerítő érdekük, hogy a tejjel kereskedjenek, a város közönségének azonban feltétlenül rajta kell lenni, hogy elégtendő tehéz juthasson s itt a hatóságoknak kell valami okos politikához folyamodni, annál is inkább, mert a most következő hónapokban általában és természetesen is szokott apadni a tejszám.

A termelőket azonban én mégis a keresztény szeretet nevében kérem, hogy a mostani nehéz időben a jobbik szívükhöz forduljanak. Akik a tej hiánya miatt szenvednek, rendesen ártatlan, gyűgő, picike gyerekek. S ki

akarna boszút állani az ártatlan kis gyermekek? Ha a nagyok hibáznak, a kicsinyek ne szenvedjenek miattuk. Kerestény szeretettel és szeretetből kérek mindenkit, hogy a gyermekek tejjel ellátása valamennyiünk gondját képezze. Eleget szenvedtek a vérüket ontó apák a csatákon. Ne legyen a mi háborútan otthonunk a halál aratásának színtere, ahol véres holttestek helyett sápadt arcú apró gyerekek kerülnek kicsi fehér koporsókba.

Az anyák bonyórára megértetek engemet s a jó Isten megáldja őket a jólelkükért.

Bilkei Ferenc

A zeneegyesület hangversenye.

A Zenedelvölök Egyesülete csütörtökön este 8 órakor az Uránia Színházban jól sikerült hangversenyt rendezett saját pénzirtára és a dr. Prohászka Ottokár hadiárva-ház javára. A hangversenyen elég szépságú közönség jelent meg. Az estét Székely Arnold zongoraművész, a királyi zeneakadémia tanára vezette be, meglepő technikájú játékaival. Székely zongorajátékával szinte kiválik a művészeltek közül. Schumann F-durját, Dohnányi Rabszódóját és Strauss Ständchen-jét oly virtuozitással adta elő, hogy valósággal bámulatba ejtette a zeneérett közönséget. Másodszor Chopin-darabokkal szerepelt, amelyekkel még nagyobb hatást ért el. A hangverseny legünnepeltebb szereplője Palay Matild operabéna volt, aki Bánk-Bán Melinda áriájával és a „Cremónai hegedűs” madárdalával teljesen meghódította a közönséget. Nagy dimenziója, kellemes, csengő hangját kitűnően tudja érvényesíteni, amelyhez méltán sorakozik a még jó énekeseknél is gyakran hiányzó, kifogástalan akcentus és tiszta szókiejtés. Második fellépésével valósággal extázisba hozta a publikumot. Schumann és Schubert néhány kedves dalát énekelte, amelyekhez a meleg ünneplésért még egy kis pattogás, vlg magyar dalt kapcsolt, sőt négyszer meg is ismételt.

Hermann László zeneigazgató Hubay „Carmen” ábrándjával szerepelt. Nagytehetségű művésznőről minden egyes alkalommal azt szoktuk írni, hogy most volt a legszebb a játéka. Ezt a kritikát valójában most kell megismételniünk, mert Hermann csütörtök este igazán remekelt, s teljesen helyes volt a közönségnek azon általános véleménye, hogy a zeneigazgató most produkálta a legszebb művészetét. Második száma egy saját szerzeményű rabszódia volt, amelyről szintén csak teljes dicsérrel szólhatunk.

A művészt fényes pontjai közé máltán sorakozott a vonósnegyes,

amelyben, Hermann László volt az első, Hermann Ede a második és Jámbor Zsigmond a mélyhegedűs. A gondnokát Hartmann Imre, a székesfehérvári közönség előtt jól ismert fiatal művészhelyettes szolgáltatta. Az ünneplésből a vonósnegyes tagjainak is kijutott.

Strajkznak a pékek.

Péntek reggelre az a kellemes meglepetés érte a várost, hogy az összes pékek beszüntették a sütést és a vásárolni akaró közönséget nem minden guny nélkül a hatóságokhoz küldték kifilért, megzsemlyéért. A hatóság ugyanis megállapította a pékipari termékek maximális árát és sulyát, a pékek azonban nem hajlandók ezt a hatósági árszabást elfogadni, s úgy akarnak magukon segíteni, hogy strajkba léptek.

Strajkjuk azonban visszafelé fog elsülni, s ők keserülnek meg, mert a hatóság megtette a szükséges intézkedéseket már, hogy haladéktalanul egy hatósági süttőgyárat létesítsenek, s így lesz gondoskodva a város közönségéről.

Mindenesetre érthetetlen, a sütők eljárása, mikor a hatósági árszabás ellen így akarnak küzdeni. Budapesten is 4 fillérben állapították meg a péksütemények árát s a fővárosi pékiparosok ezen ár mellett megtalálják a maguk számítását. Pedig azoknak minden tekintetben nagyobb az üzleti reszjük. Más vidéki városokban is hasonló a hivatalos ár. Tehát csak épen Székesfehérvárott nem lehet 4 fillérért kifilrt, meg zsemlyét sütni? A strajkznak fejleményeit nagy érdeklődéssel várják.

Gyilkosság, vagy öngyilkosság? Esküdtészki tárgyalás.

A novemberi esküdtészek pénteken öv. Almádi Sándorné büntető tárgyalta, akit azzal vádolt az igazságszolgáltatás, hogy baltával agyonütötte a férjét. Az esküdtészek a következőképen alakult meg: Elnök Bodányi László táblabíró, szavazóbírók dr. Horváth Gyula és Molnár Jenő, jegyző Vámos Dezső. A vádhatóságot Hajcsék ügyész képviselte, a vádlott védője Nagy István ügyvéd. Orvosszakértők: dr. Pataki Ármán és dr. Herz Oszkár. Az esküdték a következők:

Schnitzer Nándor, Schvarecz Samu, Keller Vilmos, Hoffer Ferenc, Fröschl Ferenc, Braun Lajos, Endrédi Sándor, Fekete Géza, Nyitrai Pál, Meizer Imre, Fister József, Leri Ferenc, pótészküdték: Andorka János, Almássy Ferenc.

Gyilkosság, vagy öngyilkosság?

1915. február 7-én este sok sebzöl vérézve halva találták a szom-

szédok Almádi Sándort a lakásában, ahova a felesége csöditette össze őket segítség címén, mélt — mint az esküdtészek előtt is vallotta — férje dühöngeni kezdett, s az istállóból hozott baltával örmagát addig ütlegelte, míg belehalt.

A törvényszéki orvosszakértők azonban azt bizonyítják, hogy az öngyilkosság esete teljesen kizárt s csak is gyilkosságról, lehet szó mert a holtesten 11 ütést találtak, amelyek mindegyike olyan sulyos volt, hogy két-három teljesen elégséges ahhoz, hogy az illető eszméletlen állapotba kerüljön. Öngyilkossággal tehát nem lehet megmagyarázni az esetet. Az ütések között volt egy, amely maga is halálos kimenetelű lett volna. Ez még jobban kizárja az öngyilkosság lehetőségét.

A vádlott híven állítja, hogy férje önkivületi állapotban követte el az öngyilkosságot. Az érdekes büntügyi per lapunk zártakor még folyik és csak a késői órákban várható az ítélet meghozatala. Hogy az asszony verte volna agyon a férjét, egy tanu sincs annak bizonyítására. Az ítélet tehát teljesen az orvos szakértők véleményére fog támaszkodni.

HIREK.

— Katonai kitüntetések. Nemes Gottesmann Ernő 10. huszárezredbeli alezredes az ellen-séggel szemben tanusított vitéz magatartásáért a katonai érdemkereszt harmadik osztályát kapta.

— Az Oltáregylet rendes havi sz. miséje vasárnap fél 9 órakor lesz a szemináriumi templomban. A választmányi ülés kedden d. u. 5 órakor lesz.

— A főgimnázium szent Imre ünnepélye. A nagy idők komoly szellemének ereje teljesen áthatotta azt a szent Imre ünnepélyt, amelyet dr. Prohászka Ottokár megyespüspök és szép számu közönség jelenlétében tartott meg a székesfehérvári főgimnázium ifjusága. Ugy a jól megválasztott mint kitűnően előadott ének és zeneszámok, valamint az alkalmi beszéd és szavaltok a jelen levő közönség szívéhez szóltak. Valóban elemi erőben mutatkozott be ezen az ünnepélyen szent Imre dicső szellemének megújulása, amely együtt képesít a nagy harcok megvívására! Az ünnepélyt az intézeti zenekar Intermezzója vezette be, A nagy munkát megelőző és sok türelmet és szorgalmat kívánó zenekar működése mindjobban kiváltja azt a kritikát, amely a teljes elismerést és dicséretet tartalmazza. Schllamadinger József VIII. o. t. lendületes és megható ünnepi beszédet tartott. Suhajda Károly III. o. t. Készey József VI. o. t. szavaltak, Simon Gyula VIII. o. t. melodrámozott,

amelyhez a zenét Csöppenszky Ernő V. o. t. szolgáltatta, akinek zongora és organatumányát már többször volt alkalmunk élvezni. A főgimnázium énekkara több ének-számmal szerepelt a kedves műsoron. A közönség és az ifjuság valamennyi szereplőt melegen ünnepele.

— A város lisztkontingense. Hosszu huzavona és kemény csatározások után sikerült dr. Saára Gyula polgármesternek a város liszt-szükségletét biztosítani, amelyből a kormány mindenkor akkora mennyiséget akar lecsipni, hogy tavasszal ismét lukoricán tengődhetünk volna. A polgármester a már megajánlott lisztmennyiséghez még 115 vaggonnal szerzett. Így most már csak meglesztünk valahogyan.

— Gyászír. Öszinte részvétellel értesülünk, hogy dr. Madarász Flóris cisztercita rendű főgimnáziumi tanár, aki évekket ezeltől Székesfehérvárott is működött, hosszabb szenvedés után Zircen meghalt. Még a tavasszal kezdődött a tüdőbaja, amelyet először gégebajnak gondoltak, mert hangját elvesztette. Később ugyan visszanyerte hangját, a gyilkos kór azonban az erős szervezettel tovább fonnyasztotta, majd az orvosok is megállapították, hogy gyógyíthatatlan tuberkulózis sorvasztja a nagytehetségű tanárt. A nedves, ködös ősz azután teljesen végzett vele. Gyors lefolyású lett a betegség, míg végre tegnap 43 éves korában beállt a halál. Dr. Madarász Flóris a rend egyik legképzettebb magyar tanára volt. Sokat dolgozott és írt. Gyönyörű stílusú életvezet volt olvasni. Mint szónok is az elsők között foglalt helyet. Mikor Székesfehérvárott működött, az ifjuságnak egyik legkedvesebb tanára volt s a város életében is tevékeny részt vett. Halálának híre széles körben mély részvétet keltett. Temetése ma lesz Zircen az apátság kolostorból.

— Hadikölcsönjegyzés. A székesfehérvári Szent István temetkezési társulat a harmadik hadikölcsönre 10.000 koronát jegyzett. A három hadikölcsönre együttesen 20.000 koronát jegyzett.

— Megnyílnak az iskolák. A nagymértékben fellépett vörhennyjárvány miatt a tisztifőorvos előterjesztése alapján a polgármester még a mult hó első napjaiban bezáratta a város összes iskoláit. A járvány már meg lehetőszen szűnőfélben van, s dr. Bierbauer Viktor főorvos javaslata a polgármesternek, hogy legkésőbb az iskolákban az előadások ismét megkezdődhetnek.

— Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra ma a következő adomány érkezett: Schafütll László Mór 2-44 K.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és szines barchetok karton, schiffon és damasztból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők-ből. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLCSÓ

szabott árak

— **Adóelengedés.** A pénzügyigazgatóság körrendeletet bocsátott ki, amelyben tájékoztatja a Pózoinséget, hogy kiknek és mily esetben van igényük adóelengedésre. Eszerint a házbéradó törlése bármikor kérelmezhető, ha a ház tényleges birtokosa bérelőjének a házbért egészen vagy részben elengedte. A törlés alapjául a ház tényleges birtokosa által kiállítandó bélyegmentes nyilatkozat szolgál, melynek blankettája az adóhivatalnál kapható. A ház tényleges birtokosa a nyilatkozatot minden egyes bérletre külön-külön köteles kiállítani és a nyilatkozaton lévő záradékot az előjárás, illetve adóhivatal által igazoltatni. A kérvényeket a pénzügyigazgatóságnál kell benyújtani. A harmadosztályú keresetadó mérséklése csak abban az esetben kérhető, ha az adózó fél igazolja, hogy a másodosztályú keresetadónak 1914—16 évekre jogerősen megállapított alapja az adózónak katonai szolgálatra történt behívása folytán legalább 50 százalékkal csökkent. Az ily adómérséklésre vonatkozó kérelmeket az érdekeltek legkésőbb 1916 január há végéig tartoznak a pénzügyigazgatóságnál benyújtani.

— **Példás ítélet.** A kuria III. büntető tanácsa ma délelőtt tárgyalta a hadiszállítók körül elkövetett visszaélések büntetésével vádlott Otrókocsi Végh Dániel miskolci mérzőmesternek és feleségének büntnyét. A Kassai törvényszék mindkettőt felmentette a vád alól. Az ügyész semmisségi panasza folytán a Kuriahoz került az ügy, amely megsemmisítette a törvényszék ítéletét, mind a két vádlottat bűnösnek mondta ki és két két évi börtönrre, 4000—4000 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Halottaknapji gyűjtés.** A halottak esti gyűjtés a temetőekben a tüdőbeteg katonák javára minden várakozásból felül sikerült. A közönség újból bebizonyította ajándékkészletét. A részletes kimutatást helyszíne miatt lapunk holnapi számában hozzuk.

— **A sebesült katonáknak.** N. N. olvasóvalót küldött a Fejérmegyei Pálophoz a sebesült katonáknak.

— **A bolgárok a magyar hadseregben.** A hovádelmi miniszter miniszter tegnap tudatta az alispánnal, hogy a magyar földön tartózkodó bolgár alatívólók önkéntesen beléphetnek a magyar hadsereg kötelékébe. A kiszolgált bolgárok itt ugyanahhoz a fegyvernemhez léphetnek be, amelyben Bulgáriában szolgáltak. A ki nem képzett bolgárok azonban csak a vadászokhoz, vagy a rendes gyalogsághoz léphetnek be.

— **Sokat tudnak a foglyok.** A katonai parancsnokságok érdekes átiratot küldtek a vármegyékhez. Az átirat szerint a parancsnokságok azt tapasztalják, hogy az orosz foglyok, akik munkára vannak kiadva, sokkal többet tudnak a politikai és harctéri eseményekről, mint amennyit szabad volna tudniuk. Ebből arra következtetnek a parancsnokságok, hogy a foglyok kezébe újságokat adnak és a foglyotartó gazdák olyan dolgokat is mondanak el a foglyok előtt, amik egyáltalán nem tartoznak a foglyokra. A parancsnokságok ezért elrendelték, hogy a jövőben a foglyokkal a harctéri eseményekről ne beszéljenek és hogy újságot ne adjanak a kezükbe. A rendelet végrehajtását a csendőrök fogják lenőrizni.

— **Az idegbetegség áldozata.** Nedeczky Ferencna 4 gyermekekkel aggódik itthon a harctéren küzdő férjéért. A sok gond és aggodalom a gondos anyának idegét lassankint egészen összemorzsolta, úgy, hogy az utóbbi időben már fel-tűnően meglátszott rajta a betegség. Egy ilyen idegrohamában a legnagyobb fiának hátába kést dobott, önmaga pedig lúgköldötöt ivott. A szerencsétlen anyát és fiát a Szent György kórházba szállították, gyermekeit pedig a menhelyen helyezik el.

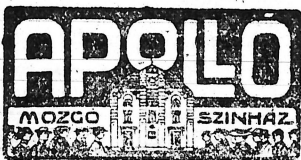
— **Háromévi fegyház.** A novemberi esküdtészek csütörtökön tárgyalta Kiscsütári András kiscsütári pusztai legény büntnyét, aki halált okozó súlyos testisértésért került a vádlatok padjára. A büntny történetét lapunk tegnapi számában ismertettük. Az esküdtészek Kiscsütárt 3 évi fegyházra ítélték.

— **Szerencsétlenül járt kőgazda.** Király György rácalmási kisbirtokos szénát vitt a jegyzőnek, utközben a lovak megbokrosodtak, s Király oly szerencsétlenül esett le a kocsirol, hogy súlyosabb természetű lábszárcsontrepedést szenvedett. Beszállították a Szent György kórházba.

— **Katonametetés.** Müller János 17. honvéd, alsóváni lakos a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Temetése november hó 6-án d. n. 2 óraker lesz a csapatkórház halottasházából.

— **Félarú vasuti jegyigazolványok meghosszabítása.** A Máv. félarú vasuti jegyigazolványok Fejérmegyében november hóban újítandók meg.

— **Göre Gábor bíró ur kalandozásai** — II. eresztése kerül ma és kizárólagos joggal az Urania Színház vásznára. Ez a filmkölösszus a magyar filmipar és technika legsemialisabb alkotása. A közönség már egyszer a volt Olympia moziban óriási tetszéssel fogadta a mindvégig derűtséget előidőző remek filmet. Ugy az első, valamint a második eresztés Rózsashegyi Kálmán, a nemzeti színház művészenek zsenialitását dicséri és egyik eskztázisból a másikba ragadja a közönséget. Csupa humor és ötletség van összehalmozva benne. A filmek egészen új példányok. A két eresztés hossza 2300 méter és hat felvonásban lesz bemutatva. Szombaton 2 előadás este fél 7 és 9 óraker, Vasárnap 4 előadás 3, 5, 7 és 9 óraker. Helyárak rendesek. Legközelebb Göre Marta lakodalma kerül színre.

Pénteken és szombaton,

november hó 5 és 6-án:

Mózes élete.

Bibliai történet 5. felv. 1500 mtr.

A koldusgróf.

Vígjáték 2 felvonásban.

Á Magas-Tátra, (term.-után.)

Előadások 6 és 9 óraker.

Rendes helyárak.

Krème de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőröséplítő, finomított készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bársny puhává teszi, pattanásokat, seplőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona gyógyszerárában Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

PIUMELI kávébehozatal

SZÉKESFEHÉRVÁR

(BARÁTOROK EPÜLETE):

Pörkölt kávékeverékei utóérhetetlenek! Saját villamos kávénapypörköldé! Telefon 250.

Székeférvár szab. kir. város polgármestere. 14465/1915

Hatóságai hirdemény.

Tudomásúvétel és lelkiismeretes alkalmazkodás végett közhírré teszem az alább következő hirdetményt. Számítok arra, hogy a közönség nemcsak a rendelet megsegitő éré büntetés miatt, de hazafias kötelességérzetből is a rendeletben előírt kötelességeit pontosan teljesíteni fogja.

Dr. Saára Gyula.

polgármester.

A m. kir. miniszterium rendele 3925/1915. M. E. szám alatt.

A m. kir. miniszterium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendel:

I. Készletek bejelentése.

1. §. Minden termelő köteles az 1915 évi november hó 25. napjától birtokában levő buza-, rozs-, árpa- és zabkészleteit és az említett gabonanevekből előállított lisztkészleteket legkésőbb 1915 évi november hó 28. napján annak a községnél előjáróságánál, város polgármesterénél, amelynek területén a készlet van, bejelenteni.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. a termésnél levő mennyiség egész készlet mennyiségét, gabona- és lisztmunkint súly szerint kilogramokban, illetőleg métermásként, beleértve azt a mennyiséget is, amelyet a termelő az 1915 évi november hó 25. napjáig már eladott, de amely még nála van;

2. gabona- és lisztmunkint azt a mennyiséget, amelyet a termelő a bejelentett készletből a 2072/1915 M. E. számú és az ezt kiegészítő rendelet értelmében saját házi és gazdasági szükségletekre visszatartott;

3. gabona- és lisztmunkint azt a mennyiséget, amelyet a termelő az 1. pontban említett készletből az 1915. évi november hó 25-ik napjáig már eladott, de amely még nála van;

4. A készletnek a 2. és a 3. pontban említett mennyiségeken felül fennmaradó feleslegét;

5. a hely megjelölését, község, ház, tanya, major, magtár, csűr, stb. ahol a készlet van.

Ha a készlet, vagy annak egy része még nincs kicseplve, azt a hozzávetőleges súlymennyiséget kell bejelenteni, amelyre a termelő a cséplés eredményeképen számíthat.

A bejelentést akár szóval, akár írásban lehet megtenni.

A szóbeli bejelentést Székeférvárról dr. Kerekes Lajos főjegyző veszi fel. Az írásbeli bejelentéshez ugyanott díjtalanul mintalap kapható.

2. §. Aki maga nem termelő, az 1. §-nak megfelelően köteles bejelenteni, az ott említett gabona- és lisztnevekből 1915 évi november hó 25. napján birtokában levő azt a mennyiséget, amely a 2072/1915. M. E. számú és a 2468/1915. M. E. számú, valamint az ezeket kiegészítő rendeletek szerinti számított saját házi és gazdasági szükségletét meghaladja.

Ez a bejelentési kötelesség nemcsak a magánégyeneket, hanem a jogi személyeket, minden malom és egyéb ipari és kereskedelmi vállalatot, a köztestületeket, a közhatalmokat, intézeteket és a Hadi-termény Rt. bizományosait is terheli.

Ezt a bejelentést írásban kell megtenni. Mintalapot a főjegyző ad.

3. §. Azokat a készleteket, amelyek 1915 évi november hó 25. napján tengelyen, gépkocsin, vasuton vagy hajón fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles és pedig a rendeltetési helyre érkezés után haladéktalanul a 1., illetőleg a 2. §-nak megfelelően bejelenteni.

5. §. A közigazgatási hatóságának (10. §.) jogában áll az 1914; L. t. c. 2. §-a értelmében a bejelentett adatok helyességének megállapítása céljából a bejelentésre kötelezettek készleteit és raktárait megvizsgálni.

II. Készletek árusítása 1915. évi december hó 25. napjáig.

Az 1915 évi november hó 1. napjától kezdve 1915 évi december hó 25. napjáig bezárólag a buza-, rozs-, árpa és zabkészleteket, valamint az ilyen gabonanevekből előállított lisztkészleteket csak Hadi-termény részvénytársaság és e társaság bizományosai vásárolhatják meg és ennél fogva a készleteket csak az ő részükre szabad elidegeníteni.

Ha a Hadi-Termény részvénytársaság vagy e társaság bizományosai az 1. bekezdés alapján megvett készletet az eladó hibáján kívül első okból a szerződés megkötését követő harminc napon belül át nem veszi, az eladónak arra az időre amelyen át a készlet az említett harminc napon túl az 1916. évi január hó 1. napja után még nála marad, az átvételig minden harminc nappal számított hónapra a megkezdett hónapot is egésznek számítva — métermásként őrzési és gondozási díj címén 20 fillér jár.

Az 1915 évi december hó 25. napja után buza-, rozs-, kétszeres, árpa és zabkészleteket, valamint az ilyen gabonanevekből előállított lisztkészleteket — a jelen §. utolsó bekezdésében meghatározott eset kivételével — sem eladni, sem egyébként elidegeníteni nem szabad. Ez a rendelkezés a készlet birtokát nem gátolja abban, hogy a Hadi-Termény részvénytársasága vagy bizományosai részére 1915. évi december hó 1. napjáig eladott napjáig eladott mennyiségeket a vevő részére kiszolgáltassa, de köteles azokat a mennyiségeket, amelyeket az 1—3. §. szerinti bejelentett készletből nem közvetlenül a Hadi-termény részvénytársaság részére szállított amennyiben 100 métermásként meghaladnak, a Hadi-termény részvénytársaságnak haladéktalanul bejelenteni.

Azok, akik a 2072/1915. M. E.

számu rendelet 6. §-a és a 2986/1915 M. E. számu rendelet 19. §-a értelmében jogosítva voltak mások szükségletére gabonát vásárolni, az általuk bevásárolt gabonát és az ebből előállított lisztet azok részére, akinek szükségletére vásárlási jogot nyertek tovább is árusíthatják.

III. A készleteknek közszükségleti célokra igénybevétele.

7. §. Mindazokat a buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabkészleteket valamint az ilyen gabonaneműekből előállított lisztkészleteket, amelyekre bejelentésre kötelezteknek az 1915. évi december hó 26. napján még meg vannak és amelyeket tulajdonosuk az 1915. évi november hó 1. napja előtt az e részben irányadó jogszabályok szerint vásárlásra jogosultak, a jelzett nap után pedig a jelen rendelet 6. §-a szerint a Hadi Termény Részvénytársaságnak vagy e társaság bizományosainak el nem adott, az 1915. évi december hó 26. napjával a jelen rendelet erejénél fogva az 1914. L. I. c. 3. §-a értelmében közszükségleti célokra igénybe vetteknek (rekvizitáltaknak) kell tekinteni. Igénybe vett készletével a birtokos nem rendelkezhetik, hanem köteles azt megőrizni és a 10 §-ban megjelölt hatóság utasítása szerint a Hadi Termény Részvénytársaságnak átadni és erre a célra kijelölt legközelebbi vasúti vagy hajóállomásra szállítani. A Hadi Termény Részvénytársaság az igénybevett készletekből köteles elsősorban a megfelelő mennyiséget az illető törvényhatóság lakosságának, valamint azoknak az intézményeknek, melyek ellátását magára vállalta, a hatóság, illetőleg intézmény részére átutalni. Az igénybevétel nem terjed ki a készletnek arra a részére, amelyet a birtokos saját házi és gazdasági szükségletére a 2072/1915. M. E. és a 2468/1915. M. E. számu rendeletek értelmében felhasználhat.

Nem terjed ki az igénybevétel a készletnek arra a részére sem, amelyet a termelő 1915. évi terméséből saját mezőgazdasági szeszítő üzemében az e részben kiadott rendeletek értelmében felhasználhat, vagy feldolgozhat.

8. §. Ez a termelőnek 1915. évi december hó 26. napján meglévő készlete egészen vagy részben még nincs kicsépelve, köteles azt mielőbb kicsépelni. Azokra a célokra, amelyekre készletét a 7. §. értelmében maga felhasználhatja vagy feldolgozhatja, elsősorban a csak a még ki nem csépelte készletét tarthatja vissza.

9. §. A 7. §. értelmében közszükségleti célokra igénybevett készletekért az illető terményekre nézve az átvétel időpontjában érvényben álló hatóságilag megállapított legmagasabb árnál 4 koronánál alacsonyabb térítés fog kifizettni.

A térítés az árunak a kijelölt állomásra történt szállításkor fizetendő. Az igénybevett készletnek az igénybevételétől az átvétel időpontjáig való őrzéséért térítés (örzési és gondozási díj) nem jár.

Térítésül a hatóságilag megállapított legmagasabb ár csak abban az esetben jár, ha a törvényhatóság első tisztviselője megállapítja azt, hogy a cséplés 1915. évi december hó 26. napjáig elháríthatatlan akadályok miatt maradt el,

valamint akkor is, ha a termelő a gabona-, illetőleg lisztkészletét, amennyiben 100 métermázsát meghalad, 1915. évi december hó 25. napjáig bezárólag írásban vagy szóval a Hadi Termény Részvénytársaságnak akár közvetlenül, akár a községi előljáróság (városi polgármester) útján megvételre felajánlotta, vagy amennyiben a készlet 100 métermázsánál kisebb, azt megvételre ugyanugy felajánlotta, vagy legalább is az 1. §. értelmében történt bejelentés alkalmával feleslegként bejelentette. A megtörtént felajánlásról a Hadi Termény Részvénytársaság illetőleg községi előljáróság (városi polgármester) köteles a félnek elismervényt kiadgattni.

Ha az előbbi bekezdés értelmében megvételre önként felajánlott, illetőleg feleslegként bejelentett készlet a termelő hibáján kívül eső okból a felajánlás időpontjától, illetőleg a csupán bejelentett készletek tekintetében — 1915. évi december hó 25. napjától számított harminc napon belül át nem vették, a készlet birtokosának az említett harminc napon túl az 1916. évi január hó 1. napja után az átvételig terjedő időre őrzési és gondozási díj címén minden harminc nappal számítandó hónapra — a megkezdett hónapot is egésznek számítva, métermázsánként 20 fillér térítés jár.

10. §. A 7—9 §-ok alapján felmerülő ügyekben kis- és nagy-községekben a főszolgabíró, a rendezett tanácsú városokban, valamint Fiume városában és kerületében a polgármester, Budapest székesfővárosban a tanács jár el.

Az átengedési kötelezettség felől vita vagy panasz esetében az 1914. 5. t. c. 7. §-a szerint a belügyminiszter határoz.

IV. Hüvelyeseknek bejelentése, árusítása és közszükségleti célokra igénybevétele.

11. §. A jelen rendeletnek előző §-aiban foglalt összes rendelkezések kiterjednek a hüvelyekre (bab, borsó és lencse) is az alábbiakban megállapított eltérésekkel:

1. hüvelyesekből való készletét csak az köteles bejelenteni, akik — akár egy, akár több helyen levő — összes készlete 30 kg-ot meghalad;

2. a hüvelyesekből saját házi és gazdasági szükséglete címén vizsztatározható mennyiséget az összes körülmények figyelembe vételével az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság állapítja meg;

3. hüvelyeseket 1915. évi november hó 1-től kezdődőleg 1915. évi december hó 25. napjáig nyílt piacon is szabad a közvetlen fogyasztás céljaira, valamint oly helybeli kereskedő részére árusítani, aki a hüvelyeseknek helyben kicsinyben való árusításával foglalkozik;

4. a kereskedők úgy meglévő, mint a 3. pont alapján vásárolt hüvelyes-készleteket a Hadi Termény Részvénytársaságon kívül kizárólag csak a helybeli fogyasztók részére kicsinyben árusíthatják.

V. Büntető és életbepő rendelkezések.

12. §. Kihágást követ el és az 1914. L. I. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az,

1. aki készletét a jelen rendelet ellenére a hatóságnak be nem je-

lenti, a készletét elrejtí vagy eltitkolja, avagy az ellenőrzés a jelen rendelet ellenére megkísérli;

2. aki az 1915. évi november hó 1. napjával kezdődő és bezárólag 1915. évi december hó 25. napjáig terjedő időben a jelen rendeletben megjelölt cikkeket a jelen rendelet megszegésével hoz forgalomba vagy szerez meg;

3. aki olyan ügyletet közevít, melyről tudja, hogy a jelen rendelet rendelkezéseibe ütközik;

4. aki a Hadi Termény Részvénytársasághoz a 6. §. utolsó előtti bekezdése értelmében teendő bejelentést elmulasztja;

5. aki a 7. §. szerint közszükségleti célokra igénybevett (rekvizitált) készletét a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a jelen §-ba ütköző kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elközbáznak van helye. A rendőri büntető eljárás során a elközbáznók készlet értékének egy ötöde a feljelentőt illeti; többi része a felmerült költségeknek levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára fordítatik.

A jelen rendeletbe ütköző kihágások miatt az eljárás a közigazgatás hatóságának mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi állami rendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

13. §. Ezt a rendeletet a közönséget érdeklő részében minden községben (városban haladéktalanul és azonkívül az 1915. évi november hó 20—23. napja közötti időben, ugyszintén az 1915. évi december hó 20—23. napja közötti időben újból is, a helyben szokásos módon közhírré kell tenni.

14. §. Ez a rendelet 1915. évi november hó 1. napján lép életbe. Ez utóbbi nappal a 2072/1915. M. E. számu rendeletnek és a vele kapcsolatos rendeleteknek a jelen rendelettel ellenkező rendelkezései hatályukat veszítik.

A jelen rendelet hatálya, amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik, Horvát-Szlavonországra is kiterjed.

A Horvát-Szlavonországra kiterjedő rendelkezéseket, amennyiben végrehajtásuk nem a központi kormányt illeti, ott a hán hajtja végre.

Budapest, 1915. okt. 29. napján.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

APRÓHIRDETÉSEK.

Lapárusítók utcai eladára jó fizetéssel felvételnek. — Mint mellékfoglalkozás üzhető.

Egy megcímzett borítékban négy sorsjegy elveszett. Kérteik a rendőrségnek átadni.

Egyes lószerszám, káposztáshordók és zsirosbödönök eladók. Lővőde-utca 3.

Egy mindenese azonnal felvétetik Németh Sándor, cipészületében. Kossuth-utca.

Elegáns hölgy és leánykalapok nagy választékban vannak rak táron. Átalakítások és gyászkalapok a leg-
rövidebb idő alatt készülnek. **Borkovits Barta** Megyeháztér. 17. emelet, feljárt ba.

Fizetéssel tanulót felveszek. Rudbányai postókerekedő.

Fütti való nád és régi épületfa olcsón eladó. Kszantner F. és Pinte. testvéreknl.

— A legértelmesebb, legszebb és művészi képekkel ellátott szépirodalmi heti folyóiratunk az **Élet**, Szerkesztőség: Budapest, I., Fehérvári ut 15. sz.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szombaton és vasárnap,
november hó 6 és 7-én;

Közkívánatra. Kizárólagos joggal

GÖRE GABOR

BIRO UR

postai kalandozásai.

I. és II. rész. 2300 m. hosszú

Tisztított ur és asszonyág. Ha kélváncsi rajta, hogy miből áll ez a komédia, hát ide pelagasson mer' ilyet még nem látott, mióta az asszonyág megfordtete.

Főszereplő:

Rózsahgyi Kálmán

a Nemzeti Színház művésze.

Szombaton 2 előadás este fél 7 és 9 órakor. Vasárnap folytatólagos előadás. Kezdeté 3, 5, 7 és 9-kor.

Rendes helyárak.

Jegyek elővételben Ullmann Imre főzsdéjében valthatók.

Gyűjjön legközelebb

Marsa lányom lakodalmára

LEGDIVATOSABB

lányka és női filz és tollak, virágok és bársny kalapformák. mindennemű díszek.

Nagy választék szörmegarnitúrákban.

Börcomode és sárcipők. Katonai felszerelés kapható

Kováts Antalnál

Székesfehérvár. Városháztér. —